

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะติดกับการตรวจมะเร็งเต้านมของสตรีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One - shot descriptive study) โดยมีขั้นตอนต่างๆ ในการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ สตรีวัยเจริญพันธุ์ (อายุระหว่าง 20-49 ปี) ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนทั้งสิ้น 62,636 คน จาก 24 ตำบล ดังนี้

1. ตำบลโพธิ์กลาง	2. ตำบลหนองจะบก	3. ตำบลโคกสูง
4. ตำบลมะเริง	5. ตำบลหนองระเวียง	6. ตำบลปรุใหญ่
7. ตำบลหมื่นไวย	8. ตำบลพลกรัง	9. ตำบลหนองไผ่ล้อม
10. ตำบลหัวทะเล	11. ตำบลบ้านเกาะ	12. ตำบลบ้านใหม่
13. ตำบลพุดชา	14. ตำบลบ้านโพธิ์	15. ตำบลจอหอ
16. ตำบลโคกกรวด	17. ตำบลไชยมงคล	18. ตำบลหนองบัวศาลา
19. ตำบลสุรนารี	20. ตำบลสีม	21. ตำบลตลาด
22. ตำบลพะเนา	23. ตำบลหนองกระทุ่ม	24. ตำบลหนองไผ่น้ำ

(ที่มา : สำนักทะเบียน อำเภอเมืองนครราชสีมา มี.ย. 2542)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเทียบจากตารางสำเร็จของ Taro Yamane (วิเชียร เกตุสิงห์, 2541: 24) โดยกำหนดความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5%

เมื่อจำนวนประชากรเท่ากับ 62,636 คน จำนวนตัวอย่างควรจะเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า 397 คน และเพื่อให้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจาก 12 ตำบลๆ ละเท่าๆ กัน จึงใช้จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 408 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) จากจำนวน 24 ตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เลือกตำบลที่ศึกษาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยกำหนดจำนวนครั้งหนึ่ง (50%) ของจำนวนตำบลทั้งหมด ทั้งนี้ผลจากการสุ่มปรากฏว่า ตำบลที่ได้รับเลือกมีดังนี้

1. ตำบลโคกกรวด	2. ตำบลไชยมงคล	3. ตำบลหนองกระเทียม
4. ตำบลหนองบัวศาลา	5. ตำบลโคกสูง	6. ตำบลสีมูม
7. ตำบลจอหอ	8. ตำบลปรุใหญ่	9. ตำบลหัวทะเล
10. ตำบลโพธิ์กลาง	11. ตำบลในเมือง	12. ตำบลบ้านเกาะ

2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในตำบลที่สุ่มได้ตามขั้นตอนที่ 1 จำนวน 12 ตำบลๆ ละ 34 คน

3. เก็บข้อมูลจากกลุ่มสตรีวัยเจริญพันธุ์ในแต่ละตำบล โดยใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ (accidental sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษานี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการค้นคว้าและดัดแปลงเอกสาร งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามมีลักษณะทั้งปลายเปิดและปลายปิด (Close-ended and Open-ended Questionnaire) แบ่งออกเป็น 7 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุ รายได้ อาชีพ การศึกษา จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม จากสื่อมวลชน สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของสื่อประเภทต่างๆ จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเรื่องความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 5 เป็นคำถามเรื่องทัศนคติต่อการตรวจมะเร็งเต้านม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 6 เป็นคำถามเกี่ยวกับการตรวจมะเร็งเต้านม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 7 เป็นคำถามเกี่ยวกับช่องทางการเผยแพร่ และเนื้อหาเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมที่สตรีต้องการ จำนวน 3 ข้อ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากสมมติฐานการวิจัยทั้ง 5 ข้อ ได้กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 สตรีที่มีอายุ อาชีพ รายได้และการศึกษาต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ : อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา

ตัวแปรตาม : การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมมีความสัมพันธ์กับการตรวจมะเร็งเต้านม

ตัวแปรอิสระ : การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม

ตัวแปรตาม : การตรวจมะเร็งเต้านม

สมมติฐานข้อที่ 3 ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมมีความสัมพันธ์กับการตรวจมะเร็งเต้านม

ตัวแปรอิสระ : ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม

ตัวแปรตาม : การตรวจมะเร็งเต้านม

สมมติฐานข้อที่ 4 ทัศนคติต่อการตรวจมะเร็งเต้านมมีความสัมพันธ์กับการตรวจมะเร็งเต้านม

ตัวแปรอิสระ : ทัศนคติต่อการตรวจมะเร็งเต้านม

ตัวแปรตาม : การตรวจมะเร็งเต้านม

สมมติฐานข้อที่ 5 ความน่าเชื่อถือของสื่อแต่ละชนิดมีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม

- ตัวแปรอิสระ : -ความน่าเชื่อถือของสื่อมวลชน
-ความน่าเชื่อถือของสื่อบุคคล
-ความน่าเชื่อถือของสื่อเฉพาะกิจ
- ตัวแปรตาม : -ความรู้เรื่องโรคมะเร็ง

สมมติฐานข้อที่ 6 ความน่าเชื่อถือของสื่อแต่ละชนิดมีความสัมพันธ์กับการตรวจมะเร็งเต้านม

- ตัวแปรอิสระ : -ความน่าเชื่อถือของสื่อมวลชน
-ความน่าเชื่อถือของสื่อบุคคล
-ความน่าเชื่อถือของสื่อเฉพาะกิจ
- ตัวแปรตาม : -การตรวจมะเร็งเต้านม

การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

1. นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์และนักวิชาการทางด้านที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการตรวจสอบแก้ไขก่อนนำไปเก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้วไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Pretest) กับสตรีวัยเจริญพันธุ์ (อายุ 20-49 ปี) ที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ตำบลอื่นที่ไม่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบว่าคำถามแต่ละข้อ แต่ละตอนในแบบสอบถามสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการหรือไม่ คำถามที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ ยากหรือง่ายต่อความเข้าใจหรือไม่ และนำค่าที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC ซึ่งได้ผลจากการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีดังนี้

2.1 ทดสอบหาความเชื่อถือในส่วนของคำถามวัดความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม ซึ่งมีการให้คะแนนแต่ละข้อเป็นแบบ 1,0 จำนวนโดยใช้สูตรของ กูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson's Method) โดยใช้สูตร KR21 (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537:92)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{X}(k-\bar{X})}{kS^2} \right\}$$

K	คือ	จำนวนข้อ
S ²	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับที่ได้จากการทดสอบ
x	คือ	คะแนนเฉลี่ยรวมทั้งฉบับ

2.2 ทดสอบค่าความเชื่อถือในส่วนของคำถามเรื่องการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับมะเร็งเต้านม ความน่าเชื่อถือของสื่อต่างๆ และทัศนคติต่อการตรวจมะเร็งเต้านม ซึ่งมีการให้คะแนนชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้สูตร Alpha Coefficient ของ Cronbach (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537:93)

$$\alpha = \frac{k}{(k-1)} \left\{ 1 - \frac{\sum Vi}{Vt} \right\}$$

α	=	ค่าความเชื่อถือได้
k	=	จำนวนข้อ
V_i	=	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
V_t	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ผลการทดสอบพบว่า

ค่าความเชื่อถือในส่วนความรู้ = .75

ค่าความเชื่อถือในส่วนการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับมะเร็งเต้านม = .82

ค่าความเชื่อถือในส่วนความน่าเชื่อถือของสื่อต่างๆ = .82

ค่าความเชื่อถือในส่วนทัศนคติต่อการตรวจมะเร็งเต้านม = .76

ค่าความเชื่อถือดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยให้สตรีวัยเจริญพันธุ์ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
2. ตรวจสอบความถูกต้อง ลงรหัสและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

การวัดตัวแปร เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมาย

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ในการวัดตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม วัดจากความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารทั้งจากสื่อบุคคล คือ สมาชิกในครอบครัวญาติ เพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์ จากสื่อมวลชน คือ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่อเฉพาะกิจ คือ ไปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ

สัปดาห์ละ 6-7 วัน	=	5	คะแนน
สัปดาห์ละ 3-5 วัน	=	4	คะแนน
สัปดาห์ละ 1-2 วัน	=	3	คะแนน
เดือนละ 1-3 วัน	=	2	คะแนน
นานกว่าเดือนละครั้ง	=	1	คะแนน
ไม่เคยเลย	=	0	คะแนน

แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และแบ่งระดับของการเปิดรับข่าวสารออกเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับต่ำมาก	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารน้อยกว่า	1.50
ระดับต่ำ	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารอยู่ระหว่าง	1.50 – 2.49
ระดับปานกลาง	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารอยู่ระหว่าง	2.50 – 3.49
ระดับสูง	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารอยู่ระหว่าง	3.50 – 4.49
ระดับสูงมาก	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารอยู่ระหว่าง	4.50 – 5.00

2. ความน่าเชื่อถือในสื่อที่จะวัดจากแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยให้ค่าระดับความน่าเชื่อถือของสื่อต่างๆ ดังนี้

น่าเชื่อถือมากที่สุด	ค่าคะแนน	4
น่าเชื่อถือมาก	ค่าคะแนน	3
น่าเชื่อถือปานกลาง	ค่าคะแนน	2
น่าเชื่อถือน้อย	ค่าคะแนน	1
น่าเชื่อถือน้อยที่สุด	ค่าคะแนน	0

แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และแบ่งระดับของความน่าเชื่อถือในสื่อออกเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับต่ำมาก	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของความน่าเชื่อถือในสื่อน้อยกว่า	0.50
-------------	---------	---	------

ระดับต่ำ	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของความน่าเชื่อถือในสื่ออยู่ระหว่าง	0.50 – 1.49
ระดับปานกลาง	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของความน่าเชื่อถือในสื่ออยู่ระหว่าง	1.50 – 2.49
ระดับสูง	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของความน่าเชื่อถือในสื่ออยู่ระหว่าง	2.50 – 3.49
ระดับสูงมาก	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของความน่าเชื่อถือในสื่ออยู่ระหว่าง	3.50 - 4.00

3. ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมวัดจากแบบสอบถามตอนที่ 4 โดยมีคำถามทั้งหมด 10 ข้อและให้คะแนนดังนี้

ตอบถูกต้อง	1	คะแนน
ตอบผิด	0	คะแนน

โดยมีเกณฑ์ในการแบ่งระดับความรู้ 3 ระดับ คือ

ระดับความรู้ต่ำ	คือ ผู้ที่ได้คะแนนความรู้ต่ำกว่า	3.33
ระดับความรู้ปานกลาง	คือ ผู้ที่ได้คะแนนความรู้ระหว่าง	3.33-6.66
ระดับความรู้สูง	คือ ผู้ที่ได้คะแนนความรู้ระหว่าง	6.67-10.00

4. ทักษะคิดต่อการตรวจมะเร็งเต้านม วัดจากแบบสอบถามตอนที่ 5 การให้คะแนนเป็นแบบประเมินค่า คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง การให้คะแนนมีดังนี้

	ทัศนคติทางบวก		ทัศนคติทางลบ		
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนน	5	คะแนน	1	คะแนน
เห็นด้วย	ค่าคะแนน	4	คะแนน	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ค่าคะแนน	3	คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ค่าคะแนน	2	คะแนน	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนน	1	คะแนน	5	คะแนน

จากนั้นนำผลรวมของคะแนนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย และแบ่งระดับของทัศนคติต่อการตรวจมะเร็งเต้านมเป็น 5 ระดับ

ทัศนคติเชิงลบอย่างมาก	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติน้อยกว่า	1.50
ทัศนคติเชิงลบ	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติอยู่ระหว่าง	1.50 - 2.49
ทัศนคติเป็นกลาง	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติอยู่ระหว่าง	2.50 – 3.49
ทัศนคติเชิงบวก	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติอยู่ระหว่าง	3.50 – 4.49
ทัศนคติเชิงบวกอย่างมาก	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติอยู่ระหว่าง	4.50 – 5.00

5. พฤติกรรมการตรวจมะเร็งเต้านม วัตถุประสงค์จากแบบสอบถามตอนที่ 6 ซึ่งเป็นแบบให้คะแนนจากจำนวนครั้งที่เคยปฏิบัติในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมาดังนี้

4 ครั้งขึ้นไป	ค่าคะแนน	4
3 ครั้ง	ค่าคะแนน	3
2 ครั้ง	ค่าคะแนน	2
1 ครั้ง	ค่าคะแนน	1
ไม่เคยเลย	ค่าคะแนน	0

จากนั้นนำผลรวมของคะแนนทั้งหมด มาหาค่าเฉลี่ยและแบ่งระดับของการตรวจมะเร็งเต้านมออกเป็น 5 ระดับ คือ

มีการตรวจมะเร็งเต้านมต่ำมาก	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยของการตรวจมะเร็งเต้านมน้อยกว่า 0.50
มีการตรวจมะเร็งเต้านมต่ำ	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยของการตรวจมะเร็งเต้านมอยู่ระหว่าง 0.50 – 1.49
มีการตรวจมะเร็งเต้านมปานกลาง	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยของการตรวจมะเร็งเต้านมอยู่ระหว่าง 1.50 – 2.49
มีการตรวจมะเร็งเต้านมสูง	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยของการตรวจมะเร็งเต้านมอยู่ระหว่าง 2.50 – 3.49
มีการตรวจมะเร็งเต้านมสูงมาก	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยของการตรวจมะเร็งเต้านมอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะกระทำเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการนำเสนอข้อมูลในตาราง เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1.1 ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา
- 1.2 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม
- 1.3 ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม
- 1.4 ทศนคติต่อการตรวจมะเร็งเต้านม

1.5 พฤติกรรมการตรวจมะเร็งเต้านม

1.6 ความน่าเชื่อถือของสื่อ

1.7 ข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางการเผยแพร่และเนื้อหาเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมที่สตรีต้องการ

2. การทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

2.1 ใช้ t-test และ One -Way ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามลักษณะทางประชากร กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับมะเร็งเต้านมตามสมมติฐานข้อที่ 1

2.2 ใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคู่ต่างๆ ตามสมมติฐานข้อที่ 2 -6

การประมวลผลข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะทำการถอดรหัสข้อมูล (Coding) แล้วนำผลไปประมวลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย